

עפ"ת 27308/03/19 - משה מתוק נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 27308-03-19 מתוק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 90509055258

לפני כבוד השופט ערן קוטון

מערער משה מתוק

נגד

משיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") אשר ניתן בגדרי תת"ע 13-12-17 ועל החלטה שלא לבטלו.

ההליך לפני בית משפט קמא

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסה למערער עבירה של נהיגה במהירות מעל המותר, לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

3. על פי כתב האישום, בתאריך 18/6/17, בשעה 21:45, נהג המערער בכביש מס' 2 בקילומטר מס' 55.9 מצפון, במהירות של 156 קמ"ש, מקום בו המהירות המרבית המותרת היא 90 קמ"ש בלבד.

המערער זומן להישפט ביום 1/1/18 וההזמנה נשלחה לכתובתו הרשמית, הידועה והמוכרת ברח' אלוף אלון יגאל 14/6 הרצליה. באישור המסירה נרשם כי ההזמנה לדיון נמסרה לידי מיופה כוח, אדם בשם שלמה שקיבל את ההזמנה וחתם על אישור המסירה.

המערער לא התייצב לדיון שהתקיים בבית משפט קמא ביום 1/1/18 ונשפט בהעדרו. בית משפט קמא ראה באי התייצבותו של המערער משום הודאה בעובדות שבכתב האישום לאחר שהוזמן כדיון. לפיכך, הרשיע בית משפט קמא את המערער בעבירה שיוחסה לו.

בהמשך, לאחר שעין בגיליון ההרשעות הקודמות של המערער בתחום התעבורה, גזר בית משפט קמא על המערער את העונש שלהלן -

פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של חודש ימים, פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שני חודשים וזאת על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה בה הורשע, או עבירה מהמפורטות בתוספת הראשונה או השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. כן הורה בית משפט קמא על תשלום קנס בסך 1,700 ₪.

4. ביום 21/2/19 הגיש המערער בקשה לביטול פסק הדין שניתן בהעדרו ועיכוב ביצועו.

בבקשה נטען כי המערער לא קיבל את הזימון לדיון, נטען כי הוא לא ייפה כוחו של איש ולא הסמיך כל אדם לחתום בשמו על דבר דואר, נטען כי החתימה על אישור המסירה אינה חתימתו. עוד נטען כי לא ניתן לדעת מי הדוור שמסר את דבר הדואר הרשום.

כן נטען כי קיים חשש לעיוות דין, שכן המערער לא נהג ברכב. עם זאת, הוא אינו יכול להמתין עד לחתימת הנהג בפועל מחשש לדחיית הבקשה מפאת שיהוי.

נוסף על כך נטען שהעבירה תועדה באמצעות מצלמת מהירות אשר אינה מוחזקת כאמינה. נטען כי בית משפט קמא לא קבע מתחם עונש הולם לעבירה בה הורשע המערער וראוי לתת למערער את יומו.

לבקשה צורף תצהיר לתמיכה בעובדותיה תוך ציון כי אין ברשות המערער רישיון נהיגה להפקדה. בית משפט קמא הורה למשיבה להגיב לבקשה תוך 30 יום והורה למערער להפקיד סך של 1,500 ₪. בכפוף להפקדה זו נקבע שביצוע פסק הדין יעוכב. המערער הפקיד את הסכום הנדרש ביום 26/2/19.

5. המשיבה התנגדה לבקשה נוכח השיהוי הבלתי סביר בהגשתה, נוכח העובדה שאישור המסירה נחתם, נוכח העובדה שההזמנה נשלחה לכתובתו של המערער, וכיון מי שחתום על אישור המסירה הוא אדם בשם שלמה בעוד אביו של המערער נושא שם זה.

6. בהחלטה מנומקת שניתנה ביום 5/3/19 דחה בית משפט קמא את הבקשה.

בית משפט קמא ציין כי פסק הדין ניתן ביום 1/1/18, לאחר שהמערער קיבל לכאורה זימון לדיון ואישורו בחתימת ידו. פסק הדין אף הומצא למערער ונמסר לידי ביום 30/1/18. בעוד המערער העלה טענות שונות וסותרות כנגד אישור הזימון לדיון הרי כנגד המצאת פסק הדין לא העלה טענה כלשהי. המערער אף לא ראה לנכון להסביר מתי וכיצד נודע לו על פסק הדין שניתן בעניינו.

לגופו של עניין טען המערער כי לא נהג ברכב במועד הרלבנטי אך לא מסר את פרטיו של מי שעשה כן. הסברו לעניין השיהוי בהגשת הבקשה אינו רלבנטי לעניין מסירת הפרטים של אותו נהג עלום. המערער לא היה חייב להוכיח בשלב זה את טענת הגנתו במלואה אך היה עליו לבסס לכל הפחות הגנה לכאורה. נקבע שאם אינו יודע לנקוב בשמו של נהג הרכב בעת ביצוע העבירה הרי אין בפיו טענת הגנה.

נוכח שילוב האמור, זימון לכאורה כדן, העדר הסבר על מועד קבלת פסק הדין, איחור משמעותי בהגשת הבקשה והעדר הגנה לגופו של עניין, ראה בית משפט קמא לדחות את הבקשה.

7. אחר הדברים האלה פנה המערער לבית משפט קמא תוך הפנייה לכך שהמשיבה לא חלקה על כך שההזמנה נמסרה למיפיה כוח, אלא שהמערער הוא אדם בשר ודם ולא גוף משפטי. לכן אין למערער מיפיה כוח. בית משפט קמא התבקש להיעתר לבקשה שכן המערער לא הוזמן למשפטו ובהתאם לדיון

אדם פרטי אינו יכול להיות מיופה כוח של אדם פרטי ודאי ללא הסמכה מפורשת בכתב.

בהחלטה שניתנה ביום 11/3/19 הבהיר בית משפט קמא שההליך בו נקט המערער אינו מובן לו. החלטתו בבקשת המערער ניתנה והבקשה נדחתה.

הערעור

8. המערער ממאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא.

בהודעת הערעור נטען כי שגה בית משפט קמא שעה שקבע שהמערער קיבל לכאורה זימון לדיון ואישור בחתימת ידו, שהרי אישור המסירה חתום בידי מיופה כוח ולא בידי המערער. עוד נטען כי הייתה סיבה מוצדקת להעדרו של המערער מן הדיון שכן לא זומן כדין לדיון והיה על בית משפט קמא לתת לו את יומו שנמנע ממנו שלא באשמתו. נטען כי קיים חשש ממשי לעיוות דין שכן לטענת המערער אדם אחר נהג ברכב. כן נטען כי הרכב תועד באמצעות מצלמת מהירות אלא שבהליך אחר נקבע שמצלמה זו אינה אמינה ובגין אותו הליך לא הוגש ערעור בידי המדינה.

בית המשפט של ערעור התבקש אפוא לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער ולהשיב את הדיון לפתחו של בית משפט קמא.

9. בדיון טען ב"כ המערער כי נוכח הספקות בדבר אמינות המצלמה שתיעדה את רכבו של המערער בעת ביצוע העבירה קיים חשש לעיוות דין והיה על בית משפט קמא לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער. עוד נטען כי המערער לא מתגורר בכתובת הרשומה באישור המסירה ולא ניתן לדעת מי קיבל את הזימון ומי חתם עליו. היה על בית משפט קמא לזמן את פקיד הדואר שביצע את פעולת הדיוור אולם עיון במסמך מגלה שלא ניתן לדעת מי הוא.

אשר למועד הגשת הבקשה (לאחר קבלת פסק הדין עוד ביום 30/1/18), טען ב"כ המערער כי החתימה על אישור המסירה בדבר קבלת פסק הדין אינה חתימת המערער. הראייה שהמערער לא שילם את הקנס על פי גזר הדין. לשאלה הכיצד זה קיבל המערער את פסק הדין שניתן בהעדרו טען ב"כ המערער כי פסק הדין התקבל בבית בו מתגורר המערער כיום.

לבקשת בית המשפט הציג המערער את תעודת הזהות שלו. בתעודת הזהות נרשם כי כתובת המערער היא הכתובת המצוינת בכתב האישום שהוגש לבית משפט קמא, היא הכתובת אליה נשלחה ההזמנה לדיון, והיא הכתובת אליה נשלח פסק הדין לאחר הדיון.

על ההזמנה לדיון חתום אדם בשם שלמה והמערער לא הכחיש ששם אביו הוא שלמה. באישור המסירה על פסק הדין נכתב כי המסמך נמסר לידי הנמען הרשום שהוא המערער. אף מספר הזהות של המערער צוין על אותו אישור מסירה. שם המקבל וחתימתו נראים מתאימים לפרטיו של המערער.

10. המערער טען בעצמו כי הכתובת המפורטת במשרד הפנים, במידע הפלילי ובתעודת הזהות שלו, היא

כתובת בניין המיועד להריסה. הוריו אינם מתגוררים באותו בנין ואף הוא לא מתגורר במקום מזה שנים רבות. המערער טען כי אם היה מקבל את הזימון לדיון היה מתייצב. כן טען כי החתימה על אישור קבלת פסק הדין אינה חתימתו. המערער לא נתן מענה הולם לשאלה מדוע כתובתו במשרד הפנים לא שונתה. לדבריו: "אני לא מבין מדוע רשום במשרד הפנים שאני גר בהרצליה. הלכתי למשרד הפנים לראות איפה הכתובת שלי היום ושאלתי את אשתי למה אנחנו עדיין רשומים שאנו גרים ביגאל אלון [...] ואנחנו לא הבנו מדוע זה רשום. גם בהתחלה כשעברנו פעם ראשונה ליגאל אלון, עשינו העתקה ושנינו את הכתובת ואנחנו לא מבינים מדוע כל הזמן הדואר מגיע ליגאל אלון".

אשר להפקדת רישיון הנהיגה במזכירות בית משפט קמא, נטען כי המערער הצהיר שאין בידו רישיון נהיגה להפקדה. הוברר שיום אחד עובר לדיון אף הגיש המערער לבית משפט קמא בקשה לקבלת אישור הפקדה, נוכח התצהיר שצורף לבקשה המקורית.

11. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור וטענה כי ההזמנה נשלחה למענו המוכר של המערער ואדם בשם שלמה חתם על ההזמנה. נראה שמדובר באביו של המערער. פסק הדין הומצא לידי של המערער לאחר שנשלח לאותה כתובת הרשומה עדיין בתעודת הזהות שהציג המערער לעיון בית המשפט. לגישת המשיבה, אין לתת משקל לכל טענה אחרת שאינה מגובה בראיות. אם ראה המערער שהכתובת המצוינת במשרד הפנים אינה כתובתו היה עליו לפעול לשינוי הכתובת אך זאת הוא לא עשה. עד היום כתובתו הרשומה של המערער היא זהה. זו הכתובת אשר מצוינת אף בתדפיס המידע הפלילי בתחום התעבורה. נטען שהמערער לא הסביר הכיצד זה קיבל את פסק הדין לחזקתו אם אינו מתגורר בכתובת אליה נשלח פסק הדין.

נטען כי המערער לא הצביע על כל אדם אחר שלטענתו נהג ברכב. לאחר כשנתיים מיום ביצוע העבירה ברי כי לא ניתן יהיה להתחקות אחר זהותו של אותו נהג עלום אשר לגישת המשיבה כלל אינו קיים. מכאן שהמערער לא העלה טענה ממשית אשר יש בה לבסס קיומו של חשש לעיוות דין.

אף פסק הדין שניתן בהליך אחר המתייחס למצלמת המהירות אינו מקים עילה של עיוות דין. לטענת המשיבה עסקינן במצלמות אמינות והליכים נוספים מתקיימים בבתי משפט לתעבורה בגין עבירות שתועדו באמצעות אותן מצלמות.

דיון והכרעה

12. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

כמפורט בסעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 -

"נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדין לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי

התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש תוך שלושים ימים מהיום שהומצא לנאשם פסק הדין אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשה שהוגשה לאחר מועד זה אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע".

עוד ראוי להפנות לתקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974, שלפיה בעבירה כמו זו בגינה הואשם המערער רואים את ההזמנה למשפט "כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלן".

13. נפסק ברע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' סאלם (25/3/18) (להלן: "הלכת סאלם") -

"[...] כאשר דו"ח העבירה, ההזמנה לדיון, או כתב האישום נשלחים בדואר רשום לכתובתו של המבקש במשרד הפנים, לא תעמוד לו, ככלל, טענה לקיומה של סיבה מוצדקת לאי התייצבות. זאת, גם אם עבר המבקש למקום מגורים אחר מבלי ששינה את כתובתו במשרד הפנים; מסירת הזימון לאדם בוגר בכתובתו הרשומה של המבקש מהווה מסירה כדין; טענות לשיבושים בהגעת דברי הדואר יש לתמוך בחומר ממשי, ואין להעלות טענות מסוג זה בעלמא וללא כל תימוכין; ככלל, טענות בדבר בלבול או שכחה של מועד הדיון לא תתקבלנה כסיבה מוצדקת לאי התייצבות, הגם שבמקרים המתאימים ניתן לטעון לקיומו של חשש לעיוות דין; גם טענות בדבר חוסר האפשרות לקבל את דבר הדואר, בשל שהייה בחו"ל, שהייה ממושכת במקום אחר בארץ, אשפוז בבית חולים וכיוצ"ב, יש לתמוך במסמכים ואין לקבל טענות מעין אלה ללא תימוכין מספיקים".

כן נפסק ברע"פ 8892/18 ניזרי נ' מדינת ישראל (2/1/19) -

"למעלה מהדרוש אציין כי אף לגופו של עניין נסיבותיו של המבקש לא מצדיקות את ביטול ההרשעה. כידוע, סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי מתיר לבית המשפט לבטל פסק דין שניתן לנאשם אשר לא התייצב לדיון, וזאת בתנאי שקיימת סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או לצורך מניעת עיוות דין. ויובהר - יש להצביע על נימוק של ממש המצדיק את אי-ההתייצבות לצורך הנעתם המחודשת של גלגלי המערכת השיפוטית לאחר שההליך הפלילי הסתיים בהרשעה".

14. אם כן, ניתן לבטל פסק דין שניתן בהעדרו של נאשם אם הוכיח שהיתה הצדקה להיעדרו מן הדיון. לחלופין ניתן לבטל פסק דין שניתן בהעדרו של נאשם אם הוכיח שקיים חשש כי נגרם לו עיוות דין שעה שנשפט בהעדרו.

15. הרכב בו לכאורה נהג המערער נקלט בעת ביצוע העבירה באמצעות מצלמת מהירות. המערער הוזמן לדיון מכתובת אשר היא כתובתו הרשמית, המוכרת והידועה, והיא זו הרשומה במשרד הפנים ככתובתו. זו אף הכתובת המפורטת בתעודת הזהות אשר הציג המערער לעיני בית המשפט בהליך דנן.

ההזמנה לדיון, כך על פי אישור המסירה, נחתמה בידי אדם בשם שלמה והוברר כי זהו שם אביו של המערער. נכתב כי ההזמנה נמסרה למיופה כוחו של המערער ונכונה טענת המערער שלפיה ההזמנה לא נמסרה לידי באופן אישי. עם זאת, ניסיון החיים מלמד שלצורך קבלת דבר דואר רשום ניתן ליפות כוחו של אדם פרטי. פעולה זו נעשת דרך קבע בידי נמענים ומיופה הכוח לרוב נדרש להצטייד בתעודת הזהות של הנמען. נוכח תגובת המשיבה שנמסרה לבית משפט קמא, מצופה היה כי המערער יצרף לבקשה את תצהירו של אביו אשר לכאורה חתם על אישור המסירה לדיון. האב שלמה יכול היה לתמוך בגרסת בנו המערער שלפיה הוא לא קיבל את דבר הדואר הרשום המיועד למערער, לא חתם על אישור המסירה ולא מסר את ההזמנה לדיון לידי למערער. העדרו של תצהיר אביו של המערער מעמיד בספק ממשי את טענות המערער.

יתרה מכך, לאחר הדיון נשלח פסק הדין לאותה כתובת המפורטת כאמור במשרד הפנים ובתעודת הזהות של המערער. על פי אישור המסירה שצורף לתיק בית משפט קמא נמסר פסק הדין לידי המערער. לא נעשה כל בירור מצד המערער בסניף הדואר אשר באמצעותו הוחזרו אישורי המסירה החתומים ולא נסתרה חזקת המסירה המפורטת בתקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשכ"א-1961.

16. זאת ועוד, המערער טען כי אדם אחר נהג ברכב אולם לא צירף את פרטיו של אותו אדם.

אף אין לקבל בהקשר זה טענה בדבר עיוות דין שנגרם למערער עקב תיעוד העבירה באמצעות מצלמת מהירות שעה שהמערער הגיש את בקשתו לבית משפט קמא בשיהוי ניכר ומבלי שנימק את השיהוי. המערער טען כי קיבל את פסק הדין לכתובת בה הוא מתגורר כיום בעיר אחרת, אלא שנסיבות קבלת פסק הדין לא הובררו ולא הוכחו אף הן.

בהקשר דנן נאמר בהלכת סאלם -

"לסיכום, על כל הטוען לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר, להציג טעמים של ממש לביסוס טענתו, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאל של ממש לשינוי התוצאה".

17. בענייננו זומן המערער כדין לדיון שהתקיים בהעדרו, גם אם טעה בית משפט קמא עת קבע שהמערער חתם באופן אישי על אישור המסירה לדיון. משכך, לא הייתה הצדקה להיעדרות המערער מן הדיון.

המערער אף לא ביסס כל טענת הגנה אשר יש בה להקים חשש לעיוות דין שנגרם למערער שעה שנשפט בהעדרו.

נוסף על אלה לא הובררה סיבת השיהוי הקיצוני בהגשת הבקשה לבית משפט קמא, עת פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער נמסר לידי ביום 30/1/18. טענתו בדיון בדבר אופן קבלת פסק הדין לא היתה משכנעת, לשון המעטה.

בהינתן האמור עד כה, לא ראיתי לנכון לקיים דיון נוסף בערעור על מנת לאפשר למערער להציג ראיות נוספות.

באם קיימות בחזקתו ראיות נוספות ראוי היה שיצורפו לבקשה שהוגשה לבית משפט קמא. לא שוכנעתי כי עסקינן במקרה חריג או ייחודי עד כי ניתן לאפשר במהלך הדיון בערעור הגשת ראיות נוספות.

18. על יסוד המפורט מעלה, איני סבור כי נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא לשפוט את המערער בהיעדרו. אף אין לקבוע כי נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא שלא לבטל את פסק הדין שניתן בהעדר המערער. סבורני כי לא נמצא פגם בהחלטותיו של בית משפט קמא, ודאי לא פגם המצדיק התערבות. אין בידי אפוא להיעתר לערעור.

19. עיון בתיק בית משפט קמא מעלה כי ביום 26/3/19 (היום בו התקיים הדיון בערעור) ניתנה החלטה בבקשת המערער להנפקת אישור הפקדה, נוכח הצהרתו בדבר אובדן רישיון הנהיגה. על המערער לוודא קבלת ההחלטה ולפעול בהתאם להחלטה זו.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ד אדר ב' תשע"ט, 31 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.